

Μακεδονικαὶ ἀπόψεις καὶ τοπία.— Ἡ Ἔδεσσα

ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

Η ΕΔΕΣΣΑ

Μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τῆς Μακεδονίας, λόγῳ ἀπαραμίλλου τοποθεσίας καὶ φυσικῶν θελγῆτρων, εἶνε τὰ Βοδενά (Ἔδεσσα ἢ Αἰγαί), ἔχουσα θαυμασίαν γύρω θέαν ἐξιχνουμένην ἐν ὥρᾳ αἰθρίας εἰς ἀπόστασιν 110 καὶ πλέον χιλιαμέτρων μέχρι Θεσσαλονίκης, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ὀλύμπου. Ὀνομάσθησαν Βοδενά (=τόπος ὕδατῶδης) ἐκ τοῦ ποταμοῦ Βόδα, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Βερμίου (Νίτσου) καὶ ἐξ ὕψους καταρρέων εἰς μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀξιοθέατον καταρράκτην ποτίζει χλοεροὺς κήπους καὶ λειμῶνας κατακοσμοῦντας καὶ μεταβάλλοντας εἰς εὐφρόσυνον παράδεισον ἐκ Δ. τὰ Βοδενά.

Πρὸ αὐτῶν ἐκτείνεται τὸ λεγόμενον Τσιναρλήκ (Πλατανιστής), διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ῥέει ὁ ποταμὸς πλαισιούμενος ἐκατέρωθεν δι' ὕψικαρῆνων καὶ βαθυσκίων πλατάνων, ὅπου γίνεται ὁ περίπατος τῶν κατοίκων. Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως εἶνε ἀπὸ τὰς ὀλίγας προνομιούχους τῆς γῆς, θαῦμα καὶ ἐντρυφήμα ὀφθαλμῶν. Ἀπλοῦται ἐπὶ πανυψήλου (ὕψ. 100 μ.) ἡμικυκλικῷ ὄροπεδίῳ δίκην πελωρίου ἐξώστου, περιστεφομένου πανταχόθεν ὑπὸ καταπρασίων ὄρέων. Ἀπὸ τὰ Α. τῆς πόλεως κρᾶσπεδα καταλείβονται τὰ ὕδατα διαυγῆ καὶ καλλίρροα, σχηματίζοντα σπήλαια ἐκ σταλακτιτῶν, εἰς ἐν τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ παρεκκλήσιον, παρέχοντα δ' ἑκπαγλον ἀληθῶς θέαμα. Εἰς τὴν μαγικὴν ταύτην τοποθεσίαν οἱ βασιλεῖς τῆς Ἡμαθίας Ἰδρυσαν (214 π. Χ.) τὴν πρωτεύουσαν τοῦ μικροῦ κατ' ἀρχὰς

κράτους των, εἶτα δὲ καὶ ὅλης τῆς Μακεδονίας. Ἐν τῇ κάτωθι αὐτῆς πεδιάδι, τῇ καταρθευομένῃ ὑπὸ τῶν ἀφθόνων ὑδάτων, εἶχε φυτεύσει ὁ Μίδας τοὺς παραδεισίους κήπους του. Ἐκ τῶν ὑδάτων τούτων σχηματίζεται ὁ Βόδας χυνόμενος εἰς τὴν λίμνην τῶν Γιαντισῶν.

Ἐν τε τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέα πόλει ἢ σκαπάνῃ τοῦ ἀρχαιολόγου ἔφερον εἰς φῶς πλείστας ἀρχαιότητας, τάφους, ἀγάλματα, νομίσματα, ἐρείπια τοῦ ἐν Ἀκροπόλει Θεάτρου, τῶν ναῶν τοῦ Διός, τοῦ Βάκχου κλπ. Ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως ἀπετέλει, διὰ τῆς στενῆς κοιλάδος καὶ τῆς δι' αὐτῆς ὁδοῦ προασπιζομένης ὑπὸ τῶν διακλαδώσεων τοῦ Βερμίου, τὰς πύλας, δι' ὧν συγκοινωνεῖ ἡ ἄνω, μέση καὶ ἡ κάτω Μακεδονία. Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως κυρίως εἶνε γνωστὴ ἀπὸ τοῦ Ἀρχελαίου καὶ ἐντεῦθεν, ὃ δὲ Λίβιος ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων τὴν ἀναφέρει ὡς λαμπρὰν καὶ περίδοξον, ἂν καὶ ἐν τῇ μεταξὺ εἶχε λεηλατηθῆ ὑπὸ τῶν μισθοφόρων Γαλατῶν τοῦ Πύρρου πολεμοῦντος τὸν Ἀντίγονον (274 π. Χ.).

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ὑπέστη πολλὰς καταστροφὰς ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν Βουλγάρων, ἐξωσθέντων ὑπὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου. Ἀλλὰ τῇ 1351, κατόπιν Ἰβητοῦς ἀντιστάσεως, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Κράλη τῆς Σερβίας, ὅστις ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ μεταναστεύσουν εἰς Βέρροιν. Ἐπανέκαμψαν δὲ βραδύτερον καὶ ἐπανίδρυσαν τὴν εἰς τὰς φλόγας παραδοθεῖσαν πόλιν των. Σήμερον ἀριθμεῖ 4,000 ἑλλήνας κατοίκους καὶ περὶ τοὺς 1500 βουλγαρίζοντας, εὐαριθμούς δὲ Τούρκους καὶ Σέρβους. Ὑπάρχουν δὲ οὐκ ὀλίγα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια ὑδροκίνητα, ὀφειλόμενα εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν φιλοπονίαν τῶν Ἑλλήνων.

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΕΝ Τῷ ΕΞῶΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜῶΙ

[Μεταξὺ τῶν ἐν Κων/λει δοκίμων γελοιογράφων δικαίως συγκαταλέγεται ἐκ τῶν πρώτων καὶ ὁ νέος κ. Κοσμάς Θεοδωρίδης. Μᾶς ὑπενθυμίζει τὸν ἰδικὸν μας Γαλάνην. Μὲ τάλαντον αὐθόρμητον καὶ νευρῶδες ὡς ἐκείνος.

Μὲ ξεχωριστὴν προσωπικότητα εἰς τὴν γραμμὴν καὶ τὸ σχέδιον. Νεώτατος ἀκόμα, παιδὶ σχεδόν, ὅταν ἐνεφανίσθη πρὸ τριετίας εἰς τὰ σατυρικὰ αὐτόθι φύλλα, ἔχαιρετίσθη ὡς μία εὐάρεστος ἐκπληξίς. Ἐκτοτε ἐξειλίχθη εἰς πρόοδον ἀπίστευτον σχεδόν. Τὰ εὐθυμογραφικὰ φύλλα, καὶ ἰδίως τὸ «Ἄνω—Κάτω», εἶνε γεμᾶτα ἀπὸ μικρὰ του ἀριστουργηματάκια. Ἡ συνεργασία του ἐπιμόνως ζητεῖται καὶ ἀπὸ τὴν αὐτόθι γαλλόφωνον «Σταμπούλ», τῆς ὁποίας οἱ διεθνεῖς

ἀναγνώσται εἶνε ξετρελαμένοι μὲ τὴν γραμμὴν τοῦ Θεοδωρίδου. Ἐφθασεν ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ παγκόσμιος παρισινή «Ζουρνάλ» νὰ ἀναδημοσιεῦσῃ ἀρκετὰ ἔργα του χαριτωμένα. Τὰ στίχας του εἰς τὸ ἀπέναντι εὐθυμογράφημα τοῦ κ. Βασιλειάδου δὲν εἶνε βέβαια ἐκ τῶν ὄραιότερων του. Εἶνε ὅμως ἀρκετὰ διὰ νὰ δείξουν τὸ τάλαντον τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου.]